

**MUHU VALLA 2018. AASTA
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

Nimetus	Muhu Vallavalitsus 75018710
Aadress	Muhu vald Liiva küla Saare maakond
Telefon	45 30 672
E-post	vald@muhi.ee
Interneti kodulehekülje aadress	www.muhi.ee
Majandusaasta algus	01.01.2018
Majandusaasta lõpp	31.12.2018
Audiitor	OÜ Audit EG

Sisukord

MUHU VALLA 2018. AASTA TEGEVUSARUANNE	4
Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus	4
Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest.....	6
Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast.....	7
Arengusuunad järgnevateks aastateks.....	14
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	15
Bilanss.....	15
Tulemiaruanne	17
Rahavoogude aruanne	18
Netovara muutuste aruanne	20
Eelarve täitmise aruanne 2018. aastal	21
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	23
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid.....	28
Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud.....	28
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	29
Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes	29
Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud.....	30
Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud	31
Lisa 8 Materiaalne põhivara	32
Lisa 9 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele.....	35
Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed	35
Lisa 11 Laenukohustise jaotus järelejäänud tähtaja järgi.....	37
Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük.....	39
Lisa 13 Saadud toetused.....	40
Lisa 14 Muud tulud.....	42
Lisa 15 Antud toetused.....	43
Lisa 16 Tööjõukulud.....	44
Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud.....	45
Lisa 17a Finantstulud ja –kulud	47
Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud.....	47

Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta	48
Lisa 20 Potentsiaalsed kohustused	49
MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI	50

MUHU VALLA 2018. AASTA TEGEVUSARUANNE

Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus

Muhu vald hõlmab suuruselt Eesti kolmanda saare Muhu ning seda ümbritsevad laiud. Valla pindala on kokku 207,9 km². Muhu on Saaremaaga püsiühenduses Väikese väina tammiga, mandrist eraldab Muhu saart keskmiselt 7 km laiune Suur väin.

Valla rahvastikuregistri järgne rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2018. a oli 1946, sh on püsiasiustusega väikesaarte hulka loetaval Kesselaiul kuus elanikku. Eelmise 2017. aastaga võrreldes suurenes rahvaarv rahvastikuregistri andmete alusel 59 inimese võrra. Loomulik iive on jätkuvalt negatiivne.

Muhus on tihe külaasustus – 52 küla ja valla keskses Liiva külas elab 178 elanikku. Üle 100 elaniku elab veel Hellamaa külas.

Suurimaks tööandjaks on vald oma hallatavate asutustega.

Muhu vallavalitsus koosseis:

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv 2018 (taandatuna täistööajale)	Töötasude brutosumma 2018
1.Muhu Põhikool (k. a spordihall)	29,43	375 248
2.Vallavalitsus	8,69	161 480
3.Lasteaed	13,97	140 393
4.Sotsiaalne kaitse	1,68	13 198
5.Kommunaalamet	8,94	81 726
6.Muuseum	6,60	51 671
7.Hellamaa Külakeskus	2,30	17 975
8.Raamatukogud	1,78	15 717
9.Noortekeskus	1,46	12 441
10.Valla buss	0,50	8 744
11.Volikogu	0,66	6 890

12.Turism	0,35	1 847
KOKKU MUHU VALLAVALITSUS	76,36	887 330

Keskmine töötasu kuus 2018.aastal oli **968** eurot (2017.aastal oli **827 eurot**).

Teised tööandjad kokku pakuvad Muhus üle 320 töökoha.

Ettevõtlus on Muhu vallas küllalt mitmekesine – tegutsevaid äriühinguid oli 2018. a seisuga üle 300. Muhusse registreeritud ettevõtetest on suurimad tööandjad Muhu Hooldekeskuse SA OÜ Kehte, Tihuse Turismitalu OÜ. Väljaspool Muhu valda registreeritud ettevõtetest annavad muhulastele enam tööd Saaremaa Tarbijate Ühistu, Kuressaare Haigla SA, Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsevägi.

Muhu tehniliste infrastruktuuride hulka kuuluvad teed, sadamad, joogi- ja reovee ning kaugküttesüsteemid, elektri- ja sidevõrgud. Muhu vallas on 2018. a seisuga 80,4 km riigimaanteed (nendest 70,8 km mustkattega), 135,8 km vallateid ja lepinguga avalikus kasutuses olevaid erateid ning 4,5 km avaliku kasutusega RMK metsateid.

Omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevus on sätestatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS § 6). Muhu vald otsustab ja korraldab neid kohaliku elu küsimusi, mis on talle pandud seadustega või ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada. Valla täita on riiklikud kohustised, mis on talle pandud seadustega või mis tulenevad selleks volitatud riigiorгани ja Muhu Vallavolikogu vahelisest lepingust.

Muhu valla ülesanneteks on: korraldada Muhu vallas sotsiaalabi ja –teenuseid, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, territoriaalplaneerimist ning valla teede korrashoidu. Samuti korraldada valla koolieelse lasteasutuse (Muhu Lasteaed), põhikooli (Muhu Põhikool koos spordihalliga), raamatukogude (Liiva ja Hellamaa), Hellamaa Külakeskuse, Muhu Muuseumi, noortekeskuse ülalpidamist. Hooldekoduteenuse osutamist teostab Muhu vald läbi Muhu Hooldekeskuse SA, mille asutajaliige Muhu vald on.

2018. aasta jaanuaris õppis Muhu Põhikoolis 102 õpilast, septembrist 98 õpilast. Muhu Põhikooli pedagoogilisse kollektiivi kuulus 16 õpetajat. Lisaks on veel ringijuhid, tugiteenuse osutajad (logopeed, sotsiaalpedagoog) ning kooli teenindav personal.

2018. aasta oktoobris avati Muhu Lasteaias 4 rühm. Laste keskmine arv lasteaias oli 57.

Kokku oli kohaloleku päevi 2018. a 7491 ja see teeb keskmiseks laste kohaloleku arvuks päevas 30 last s.o. 51,7% nimekirjas olevatest lastest. Keskmine toidupäeva maksumus oli 4,30 eurot, millest 1,00 euro maksis lapsevanem. Alates oktoobrist töötab lasteaias 8 õpetajat ja 4 õpetaja abi.

Muhu Noortekeskus on avatud noortekeskuse põhimõttel tegutsev vaba aja veetmise koht 7-26 aastastele noortele, mille eesmärgiks on luua Muhu noortele võimalused ja tingimused vaba aja sisustamiseks ning arendavateks tegevusteks.

Liiva Raamatukogul oli 2018. a lugejaid 357, raamatute ja perioodika laenutuste arv oli 8264.

Hellamaa Raamatukogus oli 2018. a registreeritud lugejate arv 206 ja laenutuste arv oli 4762.

Hellamaa Külakeskuses on avatud kõigile valla elanikele ja ettevõtetele oma ürituste korraldamiseks. Jätkuvalt kasutavad külakeskuse ruume käsitööringid ja pensionäride ühendus „Käekoatsad“. Külakeskuse juurde on moodustatud Muhu-Hellamaa Maanaisteselts, mis tegeleb käsitöö, kodunduse, kokanduse ja koduloo edendamisega.

Korraldatakse näitusi ja väga menukaks on saanud märtsi alguses naiste nädalal toimuv üritus "Mehed köögis". Toimuvad kinoõhtud korra kuus.

Muhu Muuseumi külastajate arv 2018. aastal oli 16 165, neist Eemu veskis 1218. Muuseum jätkaks museaalide digiteerimisega vastavalt kavale ning korraldas 19 näitust. Muhu Muuseum on jätkuvalt hästi tuntud nii Eestis kui mujal maailmas.

Spordiringid tegutsesid Muhu Spordihallis. Aktiivsem osavõtt oli võrkpallitreeningutest. Aktiivselt tegutsesid lauatennise harrastajad ning kasutati jõusaali. Kord nädalas on muhulastel võimalus käia valla bussiga käia Leisis ujumas. Jätkus Muhu Jooksu traditsioon.

Aktiivselt tegutsevad Muhus erinevad MTÜ'd ja külaseltsid, milliseid registri andmetel on üle 20. Vald toetab nende tegevust läbi vallaeelarve, millest on võimalik taotleda toetust nii kultuuriüritusteks kui külade arendamiseks.

Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest

	2018	2017	2016	2015	2014
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	7 361 504	6 810 562	6 928 545	7 238 454	6 705 772
Kohustised aasta lõpus	1 019 327	449 788	474 446	582 306	409 000
Netovara aasta lõpus	6 342 177	6 360 775	6 454 819	6 656 148	6 296 772
Tulemiaruande näitajad					
Tegevustulud	2 674 885	2 260 183	2 062 024	2 544 770	2 252 087
sh. tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	1 946 117	1 742 706	1 591 374	1 525 798	1 362 694
Tegevuskulud	2 690 386	2 350 847	2 258 587	2 180 203	1 959 306
Tulem	-18 597	-94 045	-201 618	360 332	288 574
Muud näitajad					

Põhivara investeeringute maht	609 472	371 518	248 510	761 496	423 517
Likviidsus*	1,42	0,80	1,97	2,21	1,30
Lühiajaline maksevõime**	1,96	1,89	3,05	2,98	2,09
Kohustiste osakaal varadest	13,8	6,60	6,85	8,04	6,1
Laenukohustiste osakaal varadest	10,3	4,84	5,82	6,68	4,7
Põhitegevuse tulems***	442 514	355 614	284 588	343 558	207 494
Netovõlakoorumus****	310 870	264 907	208 233	146 548	132 331

*Likviidsus - likviidsed varad / lühiajalised kohustised

**Lühiajaline maksevõime - käibevara / lühiajalised kohustised

***Põhitegevuse tulems – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st. ei tohi olla negatiivne)

****Netovõlakoorumus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustiste ja KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2018. aastal on 60% põhitegevuse tuludest. Muhu Vallavalitsuse netovõlakoorumuse % on 12,06.

Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast

Statistikaameti esmasel hinnangul kasvas Eesti majandus 2018. a 3,9%. Tegemist on juba kolmanda järjestikkuse aastaga, kui majandus näitab muljetavaldavat kasvu. Ennekõike paisutas majandust sisemajanduse nõudlus. Kiire palgakasvu ja tugeva tööhõive taustal suurenes eratarbimine mullu koguni 4,6%, mis on suurim hüpe 2007. aastast. Eesti Panga hinnangul ei tulenenud tarbimiskulutuste kiire kasv mitte niivõrd heaolu lühiajaliselt suurendavatest teenustest ja kaupadest (sh kulutused vabale ajale, restoranidele ja majutusele), vaid peamiselt elektrile, gaasile ja küttele tehtavate sundkulutuste kasvust. Samuti kasvas heale majandusolukorrale omaselt hoogsalt püsikaupade soetamine.

Ehitussektor andis SKP kasvust kolmandiku. Kui lisada ehitussektorile veel ka seotud tegevusalad nagu kinnisvara-alane tegevus, inseneri- ja arhitektuuribürood jms võib isegi väita, et mullusest majanduskasvust andis aktiivne ehitustegevus vähemalt poole. Ehituse kõrval näitas head kasvu ka töötlev tööstus, kus lisandväärtuse kasv ületas 5%.

Töötajatele makstud hüvitised küündisid mullu 48,5%ni SKP-st, millest konkreetselt palgad andsid 36%. Seega läheb töötajatele täna oluliselt suurem osa lisandväärtusest kui teistes Balti riikides, ent ka Põhjamaades. Seda trendi on põhjustanud asjaolu, et palgakasv on juba pikka aega ületanud ettevõtete kasumite kasvu. Majanduse kui terviku huvides on, et paraneks ka

ettevõtete kasumlikkus, sest palkade maksmist kasumite arvelt ei saa tööandjad taluda igavesti.

Maksulaekumine oli 2018. aastal väga hea. Aasta kokkuvõttes kujunesid valitsemissektori maksutulud peaaegu 10% suuremaks kui 2017. aastal. Samas olid valitsemissektori investeringud aasta kokkuvõttes samuti ligi 10% suuremad kui 2017. aastal, mistõttu oli valitsemissektor aasta kokkuvõttes suuremas puudujäägis kui 2017. aastal (puudujääk ületas lubatud 0,5% piiri SKP suhtes) . Kulude kiire kasvu kõrval oli puudujäägi suurenemise üheks põhjuseks ka mittemaksuliste tulude alalaekumine.

Töötuse näitajad vallas ja maakonnas

Töötus Muhu vallas on võrreldes 2017. aastaga langenud. 2018. aasta lõpu seisuga on Muhu vallas 32 töötut. Väheneneud on ka toimetulekutoetust saavate perede arv - toetust saab keskmiselt 4,8 leibkonda kuus (2017. aastal oli vastav number 5.5)

Ülevaade arengukava täitmisest

Muhu Vallavolikogu 18. detsembri 2013. a määrusega nr 3 kinnitati Muhi valla arengukava aastateks 2014-2020 ja Muhi Vallavolikogu 14. detsembri 2017. a määrusega nr 2 pikendati arengukava aastani 2022. Arengukava tegevuskava muudeti Muhi Vallavolikogu 20. septembri 2017. a määrusega nr 70 ja Muhi Vallavolikogu 14. detsembri 2017. a määrusega nr 2 pikendati tegevuskava aastani 2021. Arengukavas käsitletakse järgmisi valdkondi:

Vallajuhtimine
Külaelu ja vabaaeg
Keskkond ja planeering
Majandusareng
Sotsiaalküsimused
Haridus
Noorsootöö
Kesselaid

Vallajuhtimine

1. Eesmärk: Haldussuutlikkust hoitakse kõrgel tasemel läbi külavanemate võrgustiku, tugevate spetsialistide ja aktiivse koostöö naabervaldadega.

Külavanematel oli võimalus osaleda õppereisil Pärnumaale.

3. Eesmärk: Muhi valla kuvandit turustatakse aktiivselt.

Valla ja kogukonna pikaajaline ning järjepidev ja viljakas ühistegevus Muhi saare arendamisel ja atraktiivsuse tõstmisel pälvis 2018. aastal Saare maakonna aasta teo tiitli.

4. Eesmärk: Vald jätkab valdkondlike arengudokumentide koostamist ja toetab piirkondlike arengukavade juhtimist.

Koostati 2019. a Muhi valla huvihariduse ja huvitegevuse kava.

5. Eesmärk: Avalikkus on hästi informeeritud valla tegevustest ja asutuste tööst.

Valla tegevused on kajastatud valla koduleheküljel, ajalehes Muhulane ja maakonnalehtedes. 2 korda aastas korraldatakse külavanematele koosolekuid info paremaks edastamiseks külaelanikeni.

Muhu uudised on kajastatud nii Raadio Kadi, kui ka ERR-is Vikerraadio kaudu.

7. Eesmärk: Planeeritakse valla ühtne ja kaasaegne töökeskkond.

Varem lasteaias tööruume omanud vallaametnikele seati ajutise lahendusena sisse uued tööruumid Vallamaja kinnistule paigutatud kontorsoojakusse.

8. Eesmärk: Toetatakse elamispindade loomist töötajatele.

Sihtasutusest KredEx saadi elamufondi arendamise investeeringutoetus projektile „Muhu valla Liiva küla Sinilinnu korterelamu ümberehitamine üürieluruumideks“.

Alustati endise hooldekodu (Sinilinnu korterelamu) 2. etapi rekonstrueerimistöödega üürieluruumide rajamiseks.

Külaelu ja vabaaeg

13. Eesmärk: Vald ja külavanemad teevad omavahel aktiivset koostööd külade arendamiseks.

Kaks korda aastas külavanematele üldkoosoleku korraldamine. Vald toetas jätkuvalt läbi seltsitegevuse korra ja selleks vallaeelarves ettenähtud vahendite abil külade ühisürituste läbiviimist ja spordiplatside ning küla ühisrajatiste ehitamist.

14. Eesmärk: Piirkondlikuks arendustegevuseks pakutakse tugiteenuseid.

Regulaarsete nõustamiste korraldamine Hellamaa külakeskuses SA Saare Arenduskeskus ja MTÜ Saarte Koostöökogu poolt.

15. Eesmärk: Külakogukondadele luuakse head võimalused vabaaja veetmiseks, ühistegevuseks ja koosviibimisteks.

Valmis Kallaste sadamaala detailplaneering, milles töötati välja nii sadama kui ka külaplatsi terviklahendus. Toetati roosiaia rajamist Liival.

16. Eesmärk: Tõstetakse Muhu saare külastuskeskkonna atraktiivsust.

Osaleti aktiivselt Teeme Ära talgutel: 2018. a toimus Muhus 31 talgut üle 400 osalejaga.

17. Eesmärk: Kultuuripärand on hoitud ja huvilistele ligipääsetav.

Heakorratööde korraldamine Muhu kalmistutel ja külastusobjektidel.

19. Eesmärk: Muhu pärandkultuuri laiaulatuslik tutvustamine.

Muhu Muuseum korraldas pärandoskuste nädala. Eesti saarte pärimuspäevade korraldamine Muhus.

Keskkond ja planeering

22. Eesmärk: Koostatakse uus Muhu valla üldplaneering ja sellest tulenevaid planeeringuid.

Jätkati Muhu valla uue üldplaneeringu koostamist, samuti Liiva keskuse ettevõtlusala laiendamiseks Liiva küla Maleva ja Raunmäe maaüksuste detailplaneeringu koostamist.

27. Eesmärk: Vallas olevad avalikud teed ja parklad on heas korras ja külavahelised teelõigud on tolmuvabad.

Alustati kaevandamisega Koguva dolokivi karjääris.

Tolmuvaba katte sai Rebaski-Tamse tee, Lõetsa külatee ja Põldetaguse tee, kokku 2,33 km. Ülepidamised teostati Liiva ja Nautse külateel, Seanina ja Rinsi-Paenase teel ning Võlla asunduseteel kokku 2,83 km ulatuses. Parandati paljude külade kruusateede katteid kasutades selleks greideri teenust ja tolmulõikude töötlemist CaCl'ga.

28. Eesmärk: Jätkatakse väikesadamate arendustegevust.

Vald esitas Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamise projektitaotluse „Kallaste sadama rekonstrueerimine II etapp“.

29. Eesmärk: Majapidamiste heitvee käitluse taseme tõstmine.

Otsiti võimalusi Liiva puhasti võimsuse suurendamiseks. Vald korraldas eramajapidamiste reovee vedu Kuressaare reoveepuhastisse.

Majandusareng

32. Eesmärk: Soodustatakse ettevõtlust.

Vald alustas EAS-i piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi meetmest „Ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde“ saadud toetuse abil Liiva keskuse ettevõtlusalal ehitustöödega, et luua tingimused olemasolevate ettevõtete tegevuse laiendamiseks ja uute ettevõtete loomiseks. Regulaarsete nõustamiste korraldamine Hellamaa külakeskuses SA Saare Arenduskeskus ja MTÜ Saarte Koostöökogu poolt.

33. Eesmärk: Turundatakse aktiivselt ettevõtluskeskkonda.

Levitatakse infot ettevõtlustingimuste ja sotsiaalsete hüvede kohta valla veebilehel, koostöös Saaremaa Arenduskeskusega. Igal aastal tunnustatakse ettevõtjaid erinevates kategooriates (nt. parim kohalik maksumaksja, hea ettevõtlusidee)

35. Eesmärk: Töötajaskonna järelkasvu ja tööealiste kvalifikatsiooni tõstetakse läbi vallas korraldatavate haridusprogrammide.

Järjepidev käsitööoskuste arendamine erinevate koolituste ja õpitubade korraldamisega. Info levitamine erinevate täiend- ja õmberõppe võimaluste kohta maakonnas ja kaugemal.

36. Eesmärk: Muhu on tuntud kui kohalikule kultuuri ja looduspärandile toetuv vääraturismi sihtkoht.

Valla poolne iga-aastane turismiinfopunkti töö koordineerimine. Muhu Turismiinfopunkt oli 2018. aastal avatud 19. juunist 19. augustini iga päev kell 10 – 18. Kokku külastas infopunkti 2143 inimest, mis on kolmandiku võrra väiksem kui 2017. aastal. Eestlased moodustasid kõigist külastajatest 49 % , ülejäänud 51 % jagunes 29 erineva rahvuse vahel.

37. Eesmärk: Põllumajandus ja kalapüük on saanud jätkusuutlikuks.

Muhu vald jätkas tegevust MTÜ Saarte Kalandus liikmena.

38. Eesmärk: Liiva küla arendamine atraktiivseks külastuskeskuseks.

Muhu Vallavalitsus taotles LEADER-programmist toetust ja sai rahastuse projektile „Liiva küla turu- ja puhkeala arendamine“.

39. Eesmärk: Otsitakse võimalusi pakiautomaadi süsteemi rajamiseks.

Liivale paigaldati nii DPD kui ka Omniva pakiautomaadid.

Sotsiaalküsimused**44. Eesmärk: Tehakse aktiivselt ennetustööd terviseriskide vähendamiseks.**

Hellamaa külakeskuses toimus mälu treening. Toimused erinevad terviseüritused (matkad, Muhu Jooks). Tervise teemade kajastamine valla ajalehes ja kodulehel. Tervislikku toitumist propageerivad lasteaed ja kool.

45. Eesmärk: Arendatakse kohaliku taristut aastaringseks elutegevuseks ning ennetatakse ilmastikust tingitud kriisiolukordasid külates.

Muhu vald osaleb Hajaasustuse programmis. Alustati endise hooldekodu hoone üürieluruumideks ümberehitamise II etapi töödega. Sõlmiti leping Päästeametiga koostööks „500 kodu tuleohutuks“.

46. Eesmärk: Pereväärtusi propageeritakse läbi ühisürituste ja eeskujude kajastamine.

Koolis, noortekeskuses, Muhu Muuseumis, lasteaia toimuvad regulaarselt peredele ja lastele suunatud üritused.

47. Eesmärk: Muhu valla elanikele on loodud toimiv tööbörsi teavitusekkond.

Läbi valla kodulehe kajastatakse aktiivseid tööpakkumisi. Töökuulutuste jagamiseks kasutatakse erinevaid sotsiaalmeedia kanaleid.

48. Eesmärk: Parandatakse kohaliku meditsiiniteenuse võimekust.

Perearstikeskust toetatakse majanduskulude katmisel. Meditsiini valdkonna õppuritel võimalus läbida praktika Muhu Hooldekeskuse SA-s. Toimib koduõendusteenus.

49. Eesmärk: Laiendatakse sotsiaalhoolekandeteenuste valikut ning tehakse koostööd erasektoriga.

2018. aastal pakkus vald tugiisikuteenust kolmele kliendile, kuid on oluline vajadus teenuse mahtu suurendada. Tehakse koostööd tugiisikuteenuse pakkumisel Töötukassaga. Koostöös SA Muhu Hooldekeskusega pakutakse klientidele erinevaid lisateenuseid (pesupesemise- ja saunateenus, toitlustamine, jne).

50. Eesmärk: Kaardistatakse eakate elukorraldus ja arendatakse tugiteenuseid.

Kord aastas jagatakse infot külavanemate sotsiaalhoolekandelist infot ja tutvustatakse toetusmeetmeid. Sotsiaalteenuseid ja toetusi puudutavat info on kättesaadav valla kodulehel, kohalikus ajalehes ja päevakeskustes.

Haridus

55. Eesmärk: Muhu põhikooli ja lasteaia kuvand on tuntud.

Kooli ja lasteaeda puudutavat infot ja õpilaste saavutusi kajastatakse valla kodulehel, ajalehes Muhulane. Vallavalitsus annab igal aastal välja hariduspreemia.

59. Eesmärk: Õppeasutused teevad koostööd vallavalitsusega rahastusprojektide koostamiseks.

HITSA üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamise meetme toel uuendati kooli kohtvõrku.

65. Eesmärk: Tugiteenused on säilitatud vähemalt 2013. a mahus.

Tulenevalt hariduslikest erivajadustest said õpilased jätkuvalt vajalikke tugiteenuseid.

67. Eesmärk: Jätkatakse remonditöödega õppeasutustes.

Lasteaia uuele, 4. rühmale ruumide rajamine.

69. Eesmärk: Tehakse koostööd kohalike tootjatega ning õppeasutustes valmistatakse toitu kohalikust toorainest.

Koost Muhu Restos toimusid 1.-5. klassi õpilastele kolmes grupis piimatoodetest ja puu- ning köögiviljadest lihtsate toitude valmistamise õpitoad.

Noorsootöö

74. Eesmärk: Noortele pakutakse ettevõtlusharidust.

Tööharjumuste kujundamiseks pakuti noortele suvel võimalust osaleda töömalevas.

75. Eesmärk: Arendatakse loovmajandusliku ruumi ja luuakse hüppelaud paindlikeks tööviisideks.

Keraamikaringi käivitamine noortekeskuses.

77. Eesmärk: Noorsootööst ja noortekeskuse võimalustest teavitatakse sihtgruppe aktiivselt.

Muhu I Noortefestivali „Minu hääl loeb“ korraldamine, kus tutvustati rohkem kui 70 noorele noortekeskuses pakutavaid võimalusi.

78. Eesmärk: Muhu noorte esindatust laiendatakse erinevatesse tegevusvaldkondadesse ja valla töösse.

Noorte volikogu taaskäivitamine.

Kesselaid

80. Eesmärk: Kesselaiule luuakse aastaringsed elamistingimused

Väikesaarte programmi toel alustati Kesselaiu elektrivarustuse II etapi töödega.

Arengusuunad järgnevateks aastateks

Vastavalt Muhu valla arengukavale aastani 2022 on lähiaastatel suuremad investeeringuobjektid järgmised:

- Muhu endise hooldekodu hoone üürieluruumideks ümberehitamine;
- Liiva keskuse ettevõtlusala rajamine;
- Liiva turu- ja puhkeala arendamine;
- Hellamaa Külakeskuse rekonstrueerimisprojekti koostamine ja hoone seisukorra parendamine;
- Muhu Spordihalli rekonstrueerimine, ujula ehitamine;
- Muhu Perearstikeskuse I korruse rekonstrueerimistööd;
- Teedemajanduses jätkatakse suurema liikluskoormusega vallateede mustkatte alla viimisega;
- Korrastatakse ja arendatakse vallale kuuluvaid puhkealasid.

Täpsemad valla arengusuunad lähiaastateks on toodud Muhu valla arengukava aastani 2022 tegevuskavas ja Muhu valla eelarvestrateegias aastateks 2019-2022.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Bilanss**

Eurodes			
	Lisad	31.12.2018	31.12.2017
Varad		7 361 504	6 810 562
Käibevara		710 562	349 906
Raha	2	513 955	147 796
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	170 594	153 117
Muud nõuded ja ettemaksed	4	26 013	48 993
Põhivara		6 650 942	6 460 656
Osalused tütar-ja sidusettevõtjates	5	2 273	2 273
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	143 985	143 985
Kinnisvarainvesteeringud	7	41 397	45 695
Materiaalne põhivara	8	6 431 304	6 236 720
Bioloogilised varad	8	31 983	31 983
Kohustised ja netovara		7 361 504	6 810 562
Lühiajalised kohustised		361 924	185 000
Võlad tarnijatele	9	159 495	32 601
Võlad töövõtjatele	9	11 452	12 809
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	10	87 815	74 553
Laenukohustised	11	103 162	65 037
Pikaajalised kohustised		657 403	264 788

Laenukohustised	11	657 403	264 788
Kohustised kokku		1 019 327	449 788
Netovara		6 342 177	6 360 774
Aruandja omanikele kuuluv netovara		6 342 177	6 360 774
Kassareserv		6 391	6 391
Akumuleeritud ülejääk (puudujääk)		6 354 383	6 448 428
Aruandeaasta tulem		-18 597	-94 045

Tulemiaruanne

eurodes			
	Lisad	2018	2017
Tegevustulud		2 674 885	2 260 183
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3	1 714 810	1 553 645
Kaupade ja teenuste müük	12	224 744	181 670
Saadud toetused	13	728 768	517 477
Muud tulud	14	6 563	7 391
Tegevuskulud		-2 690 386	-2 350 847
Antud toetused	15	-86 303	-87 046
Tööjõukulud	16	-1 266 693	-1 139 042
Majandamiskulud	17	-698 159	-580 431
Muud kulud	17	-220 045	-138 171
Põhivara kulum ja ümberhindlus	7,8	-419 186	-406 157
Aruandeperioodi tegevustulem		-15 501	-90 665
Finantstulud ja -kulud	17a	-3 096	-3 380
Aruandeperioodi tulem		-18 597	-94 045
Aruandeperioodi tulem ja siirded kokku		-18 597	-94 045

Rahavoogude aruanne

eurodes			
	Lisad	2018	2017
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		-15 501	-90 665
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7,8	419 186	406 157
Käibemaksukulu põhivara soetuseks	17	120 619	73 457
Kasum/kahjum põhivaramüügist	14	0	-58
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-97 957	-49 531
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	21 252	16 254
Korrigeeritud tegevustulem		447 599	355 614
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku		-24 182	-17 071
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus kokku		16 230	36 282
Rahavood põhitegevusest kokku		439 647	374 825
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest (v. afinantsinvest. ja osalused)			
Materiaalse põhivara soetus	7	-607 437	-436 813
Tasutud pv.eest (v. a fin.invest.ja osalused) kokku	8	-607 437	-436 813
Laekunud pv. müügist (v. afin.invest.ja osal.) kokku	14	0	1 040
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	127 557	19 336
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	15	-21 252	-16 254
Tasutud osaluste soetamisel	5	0	-1 250
Laekunud intressid ja muu finantstulu	17a	32	30
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-501 100	-433 911
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	11	500 000	0

Tagasi makstud laenud	11	-69 260	-71 536
Tagasi makstud kapitalirendikohustised	11	0	-1 896
Makstud intressid	11	-3 128	-3 410
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		427 612	-76 842
Puhas rahavoog		366 159	-135 928
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	147 796	283 724
Raha ja selle ekvivalentide muutus		366 159	-135 928
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	513 955	147 796

Netovara muutuste aruanne

eurodes				
	Lisad	Kassareserv	Akumuleeritud tulem	k o k k u
Saldo seisuga 31.12.2016		6 391	6 448 428	6 454 819
Aruandeperioodi tulem			-94 045	-94 045
Saldo seisuga 31.12.2017		6 391	6 354 383	6 360 774
Aruandeperioodi tulem			-18 597	-18 597
Saldo seisuga 31.12.2018		6 391	6 335 786	6 342 177

Eelarve täitmise aruanne 2018. aastal

eurodes				
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	täitmine	täitmise %
PÕHITEGEVUSE TULUD	2 411 201	2 475 162	2 547 324	102,9
Maksud	1 612 900	1 649 821	1 700 518	103,1
<i>füüsilise isiku tulumaks</i>	<i>1 532 100</i>	<i>1 569 021</i>	<i>1 619 315</i>	<i>103,2</i>
<i>maamaks</i>	<i>78 300</i>	<i>78 300</i>	<i>78 653</i>	<i>100,4</i>
<i>reklaamimaks</i>	<i>2 500</i>	<i>2 500</i>	<i>2 550</i>	<i>102,0</i>
Kaupade ja teenuste müük	193 780	213 947	225 516	104,7
Muud tegevustulud	1 900	1 900	1 028	54,1
Muud saadud toetused kuludeks	62 800	66 720	76 268	114,3
Toetusfond	539 821	542 774	543 994	100,2
PÕHITEGEVUSE KULUD	2 164 133	2 204 149	2 103 567	95,4
Reservfond	55 000	3 647		
Valitsussektori teenused	309 501	312 846	306 823	98,1
Avalik kord	9 259	31 969	30 023	93,9
Majandus	241 275	273 420	258 292	94,5
Keskkonnakaitse	73 001	73 950	78 878	106,7
Elamu- ja kommunaalmajandus	69 163	66 089	61 906	93,7
Tervishoid	422	422	422	100
Vaba aeg ja kultuur	270 077	279 121	266 452	95,5
Haridus	977 484	995 781	954 613	95,9
Sotsiaalne kaitse	158 951	166 904	146 158	87,6
INVESTEERIMISTEGEVUS	-560 465	-587 886	-508 338	86,5
Põhivara müük (+)	20 000	20 000	0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfin.(+)	52 185	124 430	124 431	100,0
Põhivara soetuseks antav sihtfin.(-)	-25 000	-25 000	-21 252	85,0
Põhivara soetus (-)	-586 700	-686 366	-608 738	88,7
Finantstulud (+)	50	50	32	64,0
Finantskulud (-)	-21 000	-21 000	-2 811	13,4

FINANTSEERIMISTE GEVUS	340 000	340 000	430 740	126,7
Kohustiste võtmine	500 000	500 000	500 000	100,0
Kohustiste tasumine	-160 000	-160 000	-69 260	43,3
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	26 603	23 127	366 159	
Likviidsed varad a.lõpu seisuga	175 790	173 314	513 955	
Võlakohustised a. lõpu seisuga	669 825	669 825	760 565	

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ja see ei ole finantsaruannetega võrreldav. Vt ka lisa 1. Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 19.

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist, v. a raamatupidamisjuhenditega sätestatud juhtudel. Andmeid on võrreldud 2017 majandusaasta aruandega.

Raha ja selle ekvivalendid

Bilansis kajastatakse kirjel "Raha ja pangakontod" kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Samuti tähtajaline deposiit. (kasutusel on üleöödeposiit).

Nõuded

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdiseväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

Osalused sihtasutustes ja mittetulundusühingutes

Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na. Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust bilansis ei kajastata, kuid avalikustatakse aastaaruande lisades.

Osalused sidusettevõtjates

Osalused sidusettevõtjates kajastatakse soetusmaksumus, korrigeerides seda vajadusel allahindlusega. Kui osaluse soetusmaksumus on kõrgem kui osaluse objekti netovara, hinnatakse osaluse soetusmaksumus alla kuni osaluse summani üksuse netovaras. Kui osaluse summa üksuse netovaras järgnevatel perioodidel suureneb, taastatakse allahindlus kuni osaluse soetusmaksumuseni või osaluse summani üksuse netovaras, olenevalt sellest kumb neist on madalam.

Finantsinvesteeringud

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse investeeringuid osaluse suurusega alla 20%. Nimetatud pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumus, kuna nende õiglast väärtust ei ole olnud võimalik usaldusväärset hinnata. Alates 2011. aastast kajastatakse alla 20%-lisi osalusi avaliku sektori äriühingutes samal moel nagu sidusettevõtjaid.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost. Kuni 31.12.2016 kehtis 2 000 eurot. Varad, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kantakse soetamisel kulusse. Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi. Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v. a soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum.

Kulumi arvestusel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikust elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasuliku elueaga komponentidest, mille soetusmaksumust on võimalik usaldusväärset hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele. Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

*Hooned ja rajatised 2 - 5%

*Masinad ja seadmed, tööriistad, inventar 10 - 20%

*Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika 33%

Maad ja kunstiväärtused, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei arvestata amortisatsiooni.

Ümberhindlus

Aastatel 2003 kuni 2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara (sh. teed) ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996. a toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Bioloogiline vara on loomne või taimne elusorganism. Bioloogilist vara kajastatakse õiglases väärtuses (kasvav mets) ja soetusmaksumuses (istandus – allee).

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Aruandekohuslane on rentnik ja kasutab kasutusrenti ja kapitalirenti.

Kasutusrendi maksed kajastatakse perioodi kuluna.

Laenukohustised

Laenukohustised kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lepingutasud kajastatakse laenude saamisel koheste tegevuskuludes.

Laenukohustis on bilansis jagatud lühi- ja pikaajaliseks, lähtudes sellest kas kohustise valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega).

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumulieeritud tulemist, eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Kohalike maksude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele. Lõivutulu kajastatakse laekumisel. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud ostjale üle ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara ja varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (sh. käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks) kajastatakse soetamishetkel kuluna (tulemiaruaude kirjel Muud tegevuskulud). Hallatavad üksused Muhu Muuseum ja Muhu Põhikool on käibemaksukohuslased ja arvestavad käibemaksu sisendkäibemaksuna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Muhu vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellel on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, valitseva mõju all olevate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Sündmused pärast bilansipäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid pärast bilansikuupäeva, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Sündmused pärast bilansipäeva, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist

tulenevatele ajalistele erinevustele, on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- a. põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata.
- b. Kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna.

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

	2018	2017
Sularaha kassas	6 697	9 413
Arvelduskontod pankades	507 258	138 383
Raha ja pangakontod kokku	513 955	147 796

Selgitus: Kokku on rahaline jääk 513 955 eurot, millest 6 391 eurot on kassatagavara (vt. bilansis rida "Reservid").

Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud**Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded**

		2018	2017
Maksud	üksikisiku tulumaks	166 139	152 101
	maamaks	510	773
Loodusressursside kasutamisest ja saastetasud	vee-erikasutustasu, saastetasud	3 945	243
kokku:		170 594	153 117

Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

		T u l u d	
		2018	2017
Maksud	tulumaks	1 633 353	1 473 058
	maamaks	78 625	77 750
	reklaamimaks	2 832	2 837
kokku:		1 714 810	1 553 645

Maksu-ja Tolliameti teatis on aluseks nii maksude kui ka keskkonnakasutusest tulenevate nõuete/tulude tekkepõhiseks arvelevõtmiseks (Riigi raamatupidamise üldeeskiri §20 lg 4 ja 7).

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

	Lisad	2018	2017
<i>Muud nõuded ja ettemaksed</i>			
Nõuded ostjate vastu		21 959	16 663
Nõuded toetuste eest	13	1 192	30 407
Lisapuhkepäevade nõuded		71	133
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded		897	774
Ettemakstud toetused	13	1 806	981
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud		88	35
Kokku		26 013	48 993

Nõuded ostjate vastu on valdavalt detsembrikuu teenused ja kommunaalmaksed.

Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes

Muhu Vallavalitsus osalused on:

1. Muhu Hooldekeskuse SA
2. Maasi Jäätmehoolduse OÜ, osalus nimiväärtusega 1 023 eurot
3. Digisaar OÜ, osalus nimiväärtusega 1 250 eurot.

Kokku osalused **2 273** eurot.

Muhu Hooldekeskuse Sihtasutus asutati septembris 2009. Asutamisotsuse alusel maksti 32 € asutamiseks 25 koha eest. Teised asutajad : Orissaare – 13 kohta; Põide - 7 kohta ja Laimjala – 5 kohta. Kokku Sihtasutuse sihtkapital 64 €. Muhu Vallavalitsus omab SA-s ühe nõukogu liikme kaudu 20% hääleõigusest. SA Muhu Hooldekeskus alustas tööd 01. aprillil 2014. Vastavalt kokkuleppele kajastati hoone ehituse kulud ja sihtfinantseerimise tulud Muhu Vallavalitsuse bilansis (vt. lisa 8)

Maasi Jäätmehoolduse OÜ

	osaluse % nimiväärtus	Tulemiaruande näitajad			Bilansi näitajad	
		tegevustulu	tegevuskulu	tulem	varad	netovara
Osalus sidusettevõtjates 31.12.18	20 / 1 023	50 330	-65 687	-15 356	177 892	173 745
Osalus sidusettevõtjates 31.12.17	20 / 1 023	38 777	-60 907	-22 128	194 768	189 101

Muhu Vallavalitsusele kuulub Maasi Jäätmehoolduse OÜ üks osa nimiväärtusega 1023€ ehk 20%. Teised asutajad olid Leisi, Orissaare, Valjala, Pöide ja Laimjala vald, kelle osalus 80% kuulub nüüd Saaremaa vallale.

Digisaar OÜ

Digisaar OÜ on loodud 22.09.2017, kus Muhu Vallavalitsus on osanik 50% ja osaluse suurus 1250 eurot. Digisaar OÜ on Saare maakonna omavalitsuste ühisprojekt, et luua saarele kaasaegne IT-taristu. Tänapäevaks on selgunud, et projekt ei läinud käiku, mistõttu plaanitakse osühing lõpetada.

Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud

	31.12.2018	31.12.2017
Pikaajalised finantsinvesteeringud.	143 985	143 985

Muhu Vallavalitsuse osalus Kuressaare Veevärk AS-s, osaluse suurus 1,537%.

Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud

	2018	2017
Bilansiline väärtus perioodi alguses	45 695	46 422
Soetusmaksumus	129 487	124 437
Akumuleeritud kulum	-83 792	-78 015
Jääkväärtus	45 695	46 422
Ümberklassifitseerimine materiaalsest põhivarast	603	0
Soetatud	0	5 050
Kulum ja allahindlus	-4 901	-5 777
Perioodi liikumised kokku	-4 297	-727
Bilansiline väärtus perioodi lõpus	41 397	45 695
Soetusmaksumus	130 090	129 487
Akumuleeritud kulum	-88 693	-83 792
Jääkväärtus	41 397	45 695
s.h. kasutusrendile antud kinnisvarainvesteeringud		
Soetusmaksumus	130 090	128 223
Jääkväärtus	41 397	45 695

Lisa 8 Materiaalne põhivara

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Jääk 2018. a alguses						
Soetusmaksumus	24 676	8837288	467 555	462 950	132 633	9925102
Kogunenud kulum	0	-3257585	-290 299	-140 498	0	-3688382
Jääkväärtus	24 676	5579703	177 256	322 452	132 633	6236720
Soetused ja parendused	0	221 728	13 583	6 440	367 721	609 472
Kulum ja allahindlus	0	-348 930	-34 186	-31 169	0	-414 285
Üle viidud kinnisvara investeeringutesse	-603	0	0	0	0	-603
Kokku liikumised	-603	-127 202	-20 603	-24 729	367 721	194 584
Jääk 2018. a lõpus						
Soetusmaksumus	24 073	9 059 016	481 138	469 390	500 354	10533971
Kogunenud kulum	0	-3606515	-324 485	-171 667	0	-4102667
Jääkväärtus	24 073	5452501	156 653	297 723	500 354	6 431 304

Selgitus: kapitalirendi tingimustel renditud vara 2018. aastal ei soetatud.

Rahavoogude aruandes kajastub põhivara eest tasutud summana 607437 eurot, mis tuleneb järgmistest summadest:

- 1) aruandeaasta põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetuste summa 609 472 eurot
- 2) käibemaks aruandeaasta soetustelt 120619 eurot (vt.ka lisa 17),
- 3) liidetud eelmise aasta tarnijatele võla tasumine +13 296 eurot,
- 4) lahutatud tarnijatele tasumata arve -135 864 eurot.

Bilansiväliselt kajastatakse vara soetusmaksumusega 200 - 4999 eurot. Bilansivälise vara soetusmaksumus seisuga 31.12.2018 on 377 495 eurot, seisuga 31.12. 2017 on 349 044 eurot.

Kasutusrendile antud varad

	Kinnisvara- investeeringud	Maa	Hooned	Eluhooned	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2017	83 792	0	27 756	20 505	132 053
Soetusmaksumus	128 223	0	54 073	98 955	281 251
Akumuleeritud kulum	-44 431	0	-26 317	-78 450	-149 198
Jääkväärtus 31.12.2018	41 571	0	27 827	17 706	87 104
Soetusmaksumus	129 758	0	66 199	98 955	294 912
Akumuleeritud kulum	-88 187	0	-38 372	-81 249	-207 808

	2018	2017
Kasutusrenditulud materiaalselt põhivaralt	11 809	11 906
Renditulud kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel	40 215	42 710
Järgmisel majandusaastal	11 417	10 425
1.kuni 2.aastal	6 012	8 107
2.kuni 3.aastal	5 743	6 142
3.kuni 4.aastal	5 681	6 054
4.kuni 5 aastal	5 681	5 991
Peale 5.aastat	5 681	5 991

Bioloogiline vara

Jääk 2018. a alguses	
soetusmaksumuses	31 983
Müüdid	0
Jääk 2018. a lõpus	
soetusmaksumuses	31 983

Bioloogiline vara koosneb metsast 23 477 eurot ja istandusest 8 510 eurot.

Muhu Hooldekeskuse SA põhivarad

Vastavalt EAS-i projekti täitmise tingimustele võeti Sihtasutuse Muhu Hooldekeskuse varad arvele Muhu valla bilansi ja arvestatakse kulumit alates kasutuselevõtu ajast. Abikõlbulikkuse perioodi lõppedes, so. 2019. aastal annab Muhu vald varad üle koos kulumiga sihtasutusele Muhu Hooldekeskus. Varade eest vastutav isik Muhu vallas on sihtasutuse juhataja Aino Rummel.

Bilansipäeva seisuga on Muhu valla bilansis hooldekeskuse varad järgmiselt:

	<u>soetusmaksumus</u>	<u>jääkmaksumus</u>
maa	146	146
hoone	1 945 598	1 760 766
masinad ja seadmed	13 154	5 090
muu inventar	209 825	74 759
KOKKU	2 168 723	1 840 761

Amortisatsioonikulu Muhu Hooldekeskuse Sihtasutus põhivaradelt oli 2018. aastal 68 577 eurot, 2017. aastal 67 116 eurot.

Lisa 9 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele

hankijad / tegevusala	31.12.2018	31.12.2017
erinevad aktsiaseltsid, äriühingud, eraisikud		
valdavalt detsembri elekter, kütus jne.	23 631	19 305
Võlad tarnijatele põhivara eest	135864	13 296
Kokku võlad hankijatele:	159 495	32 601

Võlad töövõtjatele	31.12.2018	31.12.2017
Puhkusetasude kohustis	11 452	12 809
Kokku võlad töövõtjatele:	11 452	12 809

Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed

		31.12.2018	31.12.2017
Maksu- ja Tolliamet	maksud	45 504	42 958
Rahandusministeerium (hajaasustus) Lisa 13	projekt	8 976	7 188
Keskkonnaministeerium	kaevandamis- ja saastetasus	16 315	206
Tagatisrahad	Ettemaks	300	300

Sihtfinantseerimise ettemaksed			
Lisa 13	Ettemaks	790	6 137
Kliendi korteri müügi ja hooldekodu kohamaksude vahe	ettemaks	15 930	17 764
Kokku muud kohustised:		87 815	74 553

Maksu- ja Tolliametile on tasumata maksud detsembri töötasult (tähtaeg 10.01.2019. a)

	31.12.2018	31.12.2017
<i>sotsiaalmaksu kohustis</i>	30 220	26 819
<i>üksikisiku tulumaksu kohustis</i>	11 850	13 012
<i>töötuskindlustusmakse kohustis</i>	2 035	1 788
<i>kogumispensioni maksete kohustis</i>	1 399	1 339
<i>kokku:</i>	45 504	42 958

Keskkonnaministeeriumile on kohustis 4.kvartali kasutus- ja saastetasude osas.

Lisa 11 Laenukohustise jaotus järelejäänud tähtaja järgi

	lühiajaline osa	1 kuni 2 aastat	2 kuni 3 aastat	3 kuni 4 aastat	4 kuni 5 aastat	üle 5 aasta	pikaajaline	laen kokku
Jääk seisuga 31.12.2018	103 162	103 709	104 291	104 864	91 509	253 030	657 403	760 565
Pangalaenud	<i>103 162</i>	103 709	104 291	104 864	91 509	253 030	<i>657 403</i>	<i>760 565</i>
Jääk seisuga 31.12.2017	65 037	55 745	55 745	55 745	55 745	41 808	264 788	329 825
Pangalaenud	<i>65 037</i>	55 745	55 745	55 745	55 745	41 808	<i>264 788</i>	<i>329 825</i>

Aruandeperioodi liikumised

	2018. a	2017. a
Saadud laen	500 000	0
tagasimakstud laen	-69 260	-71 536
võetud kapitalirent	0	0
tagasimakstud kap.rent	0	-1 896

Informatsioon laenu- ja liisingulepingutest

Laenu / kap.rendile andja	Lõpptähtaeg	Intressi määr	Alusvaluuta	Jääk 31.12.18	Jääk 31.12.17	intr.kulu 2018	intr.kulu 2017
Luminor pank	2018	6 kuu euribor+0,55%	EUR	0	9 292	41	244
Danske Bank	2023	1,469%	EUR	264 788	320 533	2 576	3 159
Swedbank AS	2028	6 kuu euribor +1,160%	EUR	495 777	0	194	0
<i>Laenud kokku:</i>				760 565	329 825	2 811	3 403
<i>Kapitalirent</i>				0	0	0	7
<i>Kokku</i>				760 565	329 825	2 811	3 410

Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük

	2018	2017
Riigilõivud	6 628	6 368
Tulud majandustegevusest kokku	218 116	175 302
sellest: Tulud sotsiaalalasest tegevusest	10 025	8 467
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	62 015	49 607
Tulud haridusalasest tegevusest	36 716	35 152
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	43 415	44 158
Tulud üldvalitsemisest	1 954	2 926
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	5 314	4 104
Tulud korraaitsest	26 946	10 137
Tulud transpordialasest tegevusest	5 041	4 604
Tulud muudelt majandusaladelt		
Üür ja rent	14 951	15 448
<i>s.h kasutusele antud varade renditulud Lisa 8</i>	<i>11 809</i>	<i>11 906</i>
Õiguste müük	474	699
Muu toodete ja teenuste müük	11 265	
Kaupade ja teenuste müük kokku	224 744	181 670

Riigilõivu tasud on ehitus-ja kasutusloa väljastamise eest kokku 6 628 eurot.

Tulud sotsiaalabi alasest tegevusest on koduhooldus ja transporditeenus 3 041 eurot ja tugiisiku teenus 6 984 eurot.

Tulud kultuurialasest tegevusest on muuseumi tulu 44 575 eurot.

Hellamaa Külakeskuse teenused-üritused 10 367 eurot, Noortekeskuse rendi-ja ürituste tulud 1482 eurot ja infolehe tulu reklaamist on 2 037 eurot.

Tulud haridusalasest tegevusest jagunevad lasteaia ja kooli teenusteks. Lasteaiast laekus 18 640 eurot (kohatasud, pool toidukulust) ja põhikoolist 18 076 (koolitusteenus, peielaudade korraldamine).

Elamu ja kommunaaltegevusest tuleb põhiline tulu soojuse müügist 33 907 eurot, korterite üüritulu oli 5 334 eurot .

Üüri ja renditulu on mitteeluruumidelt 9 366 eurot. Endise hooldekodu korterite elektri ja vee eest laekus 3 142 eurot..

Tulud transpordialasest tegevusest on bussi, veoauto ja traktori teenus.

Tulud üldvalitsemisest on põhiliselt detailplaneeringute avaldamise kulude tasumistest.

Tulud spordi- ja puhkealastest tegevusest on põhikooli hallatava spordihalli tulu, samuti spordiürituste osavõtutasud.

Lisa 13 Saadud toetused

	2018		Jääk 31.12.2018	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustis
Rahalised sihtfinantseerimised	630 811	97 957	2 998	9 766
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	543 994			
Keskkonnainvesteeringute Keskus	2 006			790
Kultuuriministeerium	47 728			
Haridus-ja Teadusministeerium	5 475	10 000		
Siseministeerium	7 823			
Rahandusministeerium	1 240	87 957	1 806	8 976
SA Innove	5 418			
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	4 802			
Saaremaa Vallavalitsus	3 704			
Rahvakultuurikeskus	1 192		1 192	
Eesti Kultuurkapital	550			
Eesti Noorte Ühendus	750			
Toetus muudelt residentidelt	6 129			
kokku saadud toetus	630 811	97 957	2 998	9 766

Saadud toetused kokku 728 768 eurot, millest tegevuskuludeks saadi 630 811 eurot ja põhivara sihtfinantseerimiseks 97 957 eurot.

Riigieelarvest saadud maksed toetus- ja tasandusfondi eraldati järgmisteks tegevusteks: hariduskuludeks 342 323 eurot (2017. a 261 126); toimetulekutoetuseks 9 874 eurot (2017. a 6 723); koolitoiduks 17 850 eurot (2017.a 12 422), teede korrashoiukuludeks 87 449 eurot (2017. a 89 514). Lisaks eraldati toimetuleku korraldamise kuludeks 1520 eurot, jäätmehoolduse toetuseks 2 784 eurot, huvitegevuse toetuseks 24 631 eurot (2017.a. 9 504), lasteaia õpetajate palgatoetuseks 14 137 eurot (2017.a. 1 290). Üldisesse tasandusfondi laekus 17 184 eurot.

Kultuuriministeerium eraldas Muhu Muuseumile ülalpidamiskuludeks 45 000 eurot ja 2728 eurot Saarte Pärimuspäevade korraldamiseks.

Haridus- ja Teadusministeerium toetas Muhu Põhikooli sülearvutite ja projektori soetamisel summas 5475 eurot.

Rahandusministeerium tasus õppelaenu põhiosa ja sellega kaasnevad maksud 903 eurot ning aadressiandmete korrastamise toetuseks 337 eurot.

Põllumajandusministeerium rahastab koolipiima ja -puuvilja toetust kokku 4 802 eurot.

Siseministeerium „500 kodu tuleohutuks“ projekti toetus summas 7 823 eurot.

SA Innove lasteaia õpetajate palgatoetus summas 5 418 eurot.

Rahandusministeerium toetas lasteaia 4. rühma renoveerimist summas 72 245 eurot.

Muud saadud toetused põhivara sihtfinantseerimiseks on: spordihalli akende vahetus 5000 eurot, Muhu Põhikooli tuletõkkeseina projekt 10000 eurot ja hajaasustuse programmi vahendamine 10 712 eurot.

	2017. a		Jääk 31.12.2017	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustis
Rahalised sihtfinantseerimised	467 945	49 022	31 388	13 325
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	395 441		0	0
Ettevõtluse Arendamise SA		15 269	0	0
Keskkonnainvesteeringute Keskus	8 103			1 121
Kultuuriministeerium	40 770		0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	2 358			

Rahandusministeerium	1 884	4 067	981	12 188
Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt avalik õiguslikelt juriidilistelt isikutelt	3 505	0	0	0
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	3 427	29 686	29686	0
Maavalitsus		510	0	0
Hariduse Infotehnoloogia SA	2 977		0	0
Sotsiaalkindlustusamet	4 685		0	0
Eesti Töötukassa	721		721	
Eesti Kultuurkapital	2 090		0	0
Eesti Noorsootöökeskus	1 984			16
Toetus muudelt residentidelt			0	0
kokku saadud toetus	467 945	49 532	31 388	13 325

Lisa 14 Muud tulud

	Lisad	2018	2017
Kasum/kahjum varade müügist		0	59
Vee erikasutustasud		1 082	1 143
Kaevandamisõiguse tasud		3 648	0
Muud (ebatavalised) tulud		1 833	6 189
Kokku muud tegevustulud		6 563	7 391

Muud ebatavalised tulud 1 833 eurot on kliendi rahast hooldekodu kohamaksude kustutamine. 2017. aastal müüdi pärandina saadud Kuressaare linnas Smuuli t 5 korteriomand summas 25 000 eurot, mille müügivahendusekulu oli 2 400 eurot. Valla ülalpidamisega isiku kohamaksude kohustisena võeti arvele 22 600 eurot.

Lisa 15 Antud toetused

	Lisad	2018	2017
Sots. toetused füüsilistele isikutele		-54 368	-49 671
Peretoetused		-20 235	-23 165
Toimetulekutoetus		-8 406	-8 676
Toetus eakatele		-6 810	-6 295
Muud sotsiaaltoetused		-18 917	-11 535
Muud toetused kokku		-31 935	-37 375
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks:		-5 559	-5 705
Üldised valitsussektori toetused (Saarte Geopark MTÜ)		0	-50
Külade üritused, muu seltsitegevus		-5 559	-5 655
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-21 252	-16 254
Hajaasustuse kaevude projekt: EAS ja vald		-21 252	-16 254
Muu mittesihotstarbeline finantseerimine		-2 320	-2 320
Maasi Jäätmehooldus OÜ		-2 320	-2 320
Liikmemaksud		-2 804	-13 096
Liikmemaks Eesti Linnade ja Valdade Liit (2017 omavalitsusliitudele SOL, EMOL)		-1 711	-12 319
Saarte Kalandus, Saarte Koostöökogu, Saarte Geopark, Eesti Avatud Noortekeskuse Ühendus		-1 093	-777
Antud toetused kokku:		-86 303	-87 046

Peretoetused koosnevad sünnitoetusest, ranitsa- ja kooli või eluasemetoetusest ametikooli - gümnaasiumi õpilastele. Samuti ka stipendium, millega toetatakse edukaid üliõpilasi, parimaid õppureid.

Sünnitoetust maksti 9 perele, ranitsatoetust 10 lapsele, eluasemetoetust 40 € koolikuuks 25 õpilasele.

Toimetulekutoetust maksti 57 korral. 2018. aastal oli toimetulekupiir 140 €. Eakaid on toetatud puudega inimese toetusega ja hooldustoetusega.

Muud toetused makstakse erinevatel juhtudel avalduste põhjal, mille vaatab läbi sotsiaalnõunik, vajadusel sotsiaalkomisjon ja kinnitab vallavalitsus vastavalt korrale.

Seltsitegevusest toetatakse külaseltse, seltsinguid, MTÜ-sid vastavalt korrale 3 korda aastas. Külad on toetust saanud talgute korraldamiseks, kokkutulekuteks, külaplatside rajamiseks.

Lisa 16 Tööjõukulud

Tegevusvaldkond	2018		2017	
	töötajate arv	töötasukulud	töötajate arv	töötasukulud
HARIDUS	43,40	-515 641	45,8	-448 374
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	9,35	-168 370	10,68	-149 582
VABA AEG,KULTUUR ,RELIGIOON	12,14	-97 803	12,18	-98 738
SOTSIAALNE KAITSE	1,68	-13 198	1,68	-11 194
MAJANDUS	5,35	-50 888	5,61	-51 054
ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS	2,83	-28 959	3,12	-29 603
KESKKONNAKAITSE	1,61	-12 471	1,6	-12 215
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	76,36	-887 330	80,69	-800 760

Keskmine brutopalk kuus on 968 eurot (2018. a) ja 827 eurot (2017 a.)

Töötajate arv on keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste lepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste lepingute alusel arvestatud töötasukulud moodustavad 2018. a 58 956 eurot ja 2017. a 50 042 eurot.

	2018	2017
Töötasukulud (koos ajutiste lepingulistega)	-946 286	-850 802
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-319 504	-287 337
Erisoodustused:		
Töötajate õppelaenude kustutamine	-543	-543
Sotsiaal-ja tulumaks erisoodustuselt	-360	-360
Kokku tööjõukulud	-1 266 693	-1 139 042

Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud

	Lisad	2018	2017
Rajatiste majandamiskulud (teed, karjäär)		-134 138	-81 001
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud		-128 823	-97 397
Õppevahendite ja koolituse kulud		-100 879	-84 145
Sõidukite majandamiskulud		-59 352	-46 003
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja kulud		-32 248	-31 477
Toiduained ja toitlustusteenused		-52 040	-47 355
Administreerimiskulud		-28 228	-31 391
Mitmesugused majanduskulud (transporditeenused)		-36 110	-37 242
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud		-25 092	-26 410
Meditiinikulud ja hügieenikulud		-2 273	-1 714
Inventari majanduskulu		-14 462	-21 687
Sotsiaalteenused (hooldamine, rehabilitatsioon)		-60 355	-48 590
Teavikute ja kunstiesemete kulud		-10 126	-11 512
Personali koolitus		-5 597	-6 935
Uurimustööd, töömasinate kulu, lähetused...		-7 351	-6 519
Eri- ja vormiriietus (va kaitseotstarbelised kulud)		-1 085	-1 053
kokku majandamiskulud		-698 159	-580 431
Käibemaksukulu tegevuskuludelt		-82 034	-62 811
Käibemaksukulu põhivara soetuselt		-120 619	-73 457
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud		-738	-480
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded teenustelt		0	-1 390
Riigilõiv		-733	-30
Maamaks		-31	0

Maavarade kaevandamisega seotud tasud		-15 840	0
Muud ebatavalised kulud ja intressid		-50	-3
kokku muud kulud	16	-220 045	-138 171
Kokku majandamiskulud ja muud kulud	16	-863 904	-718 602

NB! Tabelis on majandamiskulud käibemaksuta, mis kajastub eraldi reana muudes kuludes

Sõidukite ja muu vara kasutusrent

	2018	2017	2018	2017
	transp.vah.	transp.vah.	Muu vara	Muu vara
Rendikulu kasutusrendi lepingutelt				
Citroen Berlingo III 1,6 814BHT (11.02.2013-15.02.2018)	3 226	1 252	0	0
Škoda Octavia 803BSG 12.10.16-15.10.2021	1 567	1 540	0	0
Citroen Berlingo III VTI 120 816BSG 19.10.2016-15.10.2021	1 823	1 779	0	0
Buss Iveco	9 039	8 917	0	0
Koopiamasin Canon iRAC		0	1 405	1405
kokku:	15 655	13 488	1 405	1 405
Rendikulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt				
tulevastel perioodidel				
Järgmisel majandusaastal (2019/2018)	12 625	15 655	596	1 405
2020/2019	30 715	12 625	0	596
2021/2020	10 558	30 715	0	0
2022/2021		10 558	0	0

Lisa 17a Finantstulud ja –kulud

	2018	2017
intressitulud hoiustelt	32	30
intressikulu	-3 128	-3 410
muud finantskulud	0	0
KOKKU:	-3 096	-3 380

Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud**1. Tehingud Muhu Vallavolikogu liikmetega seotud osapooltega**

	2018	2017
Ettevõtte nimi	Antud toetus	Antud toetus
Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ	260	360

Antud lisas ei näidata tehinguid seotud osapooltega, mis on toimunud normaalsetel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele, mis kehtivad ühtviisi nii seotud isikutele kui ka mitteseotud isikutele.

Valla tegev-ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	keskmine arv		Tasude	
	taand.täistööajale		kogusumma	
	2018	2017	2018	2017
Volikogu liikmed	0,59	0,59	5 995	7 139
Vallavalitsuse liikmed	3,19	4,19	61 112	64 451

Hallatavate asutuste juhid	6,08	6,17	75 469	72 356
KOKKU	9,86	10,95	142 576	141 544

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasudena käsitletavat summat ja hüvitised.

Muid täiendavaid olulisi soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele 2018. a arvestatud.

Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

2018 aastal võeti vastu 3 lisaeelarvet.

Põhitegevuse tulude maht suurenes lisaeelarvete vastuvõtmisega 63 961 eurot. Lisaeelarvetega võeti arvele tulumaksu ülelaekumine, sihtotstarbelised ja toetusfondi eraldised ning allasutuste omateenitud tulud, mida ei ole esialgses eelarves arvestatud.

Põhitegevuse kulude kogumaht suurenes 40 016 eurot. Kõige suurem parandus 31 000 eurot on seotud Koguva karjääri kasutuselevõtuga.

Investeeringustegevuse tulud suurenesid 72 245 eurot. Lisaeelarvega võeti arvele EAS-lt saadud toetus lasteaia lisarühma renoveerimiseks.

Investeeringustegevuse kulud suurenesid 99 666 eurot, millest 72 245 eurot on eelnevalt nimetatud lasteaia lisarühma renoveerimiseks. 30 000 eurot lisati vallamaja juurde soojakute soetamiseks ja -2579 eurot on allasutuste parandused majanduskuludega.

Finantseeringustegevuse osas parandusi ei tehtud. Algse eelarvega oli plaanitud laenu võtta aasta alguses, kuid tegelikult võeti laen alles detsembris. Seetõttu olid alguses eelarves plaanitud laenu ja intresside tagasimaksed suuremad kui tegelik täitmine.

Põhitegevuse tulude eelarve on täidetud 102% ja põhitegevuse kulude eelarve on täidetud 95,4%. Valdkondade lõikes on väike ülekulu keskkonnakaitsele, mis tuleneb koelmualade taastamisega seotud kuludest.

Esialgse eelarvega planeeriti füüsilise isiku tulumaksu laekumist 1 532 100 eurot, lisaeelarvena võeti aasta jooksul tuludena juurde 36 921 eurot. Tegelikult laekus 1 619 315 eurot.

Kaupade ja teenuste müügist laekumine oli võrreldes eelarvega 4,7% suurem, mis tulenes põhiliselt kultuuritegevuse ja killustiku müügituludest.

Saadud toetused tegevuskuludeks olid esialgses eelarves planeeritud 602 621 eurot. Eelarve parandusega suurenes saadud toetuste summa 6 873 eurot ja tegelikult laekus 620 262 eurot.

Põhivara soetusteks oli esialgses eelarves kavandatud 586 700 eurot. Eelarvet parandati 99 666 euro võrra ja lõplikus eelarves oli põhivara investeeringute summa 686 366 eurot. Aasta lõpus selgus, et planeeritud investeeringuid ei suudetud täies mahus täita ja tegelikult oli investeeringute täitmine 608 738 eurot.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine oli esialgses eelarves 52 185 eurot, tegelikult laekus 124 431 eurot. Eelarvet muudeti 72 245 eurot.

Eelarves planeeriti laenu võtta 500 000 eurot. Laenu võeti 3. detsembril 500 000 eurot.

Lisa 20 Potentsiaalsed kohustused

2018. aastal sõlmitud hankelepingute aasta lõpu seisuga bilansis kajastamata summad.

<u>Projekti nimi</u>	<u>Valla osalus eurodes</u>
Liiva keskuse arendus	400 000
Korterelamu renoveerimine	238 423

2019 aastal annab Muhu vald üle Sihtasutusele Muhu Hooldekeskus varad, mille tulemusel tekib Muhu vallale kulu varade jääkmaksumuse ulatuses, mis 31.12.2018 seisuga oli 1 840 761 eurot.

RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE

Reservfond on ette nähtud eelarves ettenägemata kulude katmiseks. Reservfondist võib raha eraldada ainult sihtotstarbeliselt ja niisuguste kulude katmiseks, mille kohta ei olnud võimalik esitada taotlust õigeaegselt enne eelarve koostamist ja vastuvõtmist.

Eelarves oli reservfondiks eraldatud 55 000 eurot. Sellest kasutati 51 353 eurot.

Suuremad reservfondist eraldused olid kontorsoojakute soetamine 30 000 eurot, lasteaia mänguväljaku soetamine 2 990 eurot, toetus tulekahjus kannatanud perele 5 000 eurot ja Muhu Põhikooli majanduskuludeks 4 500 eurot.

MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI

Majandusaasta aruande on koostanud Muhu Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning

Muhu Vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta.

/allkirjastatud digitaalselt/
Raido Liitmäe
Vallavanem